

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъээзет

Шапхъэхэр зымыгъэцакІэхэрэм пхъашшу адэзекІоштых

Адыгэим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат Мыекъуапэ игупчэ бэдзэр бэмшшэу щыагъ, щэфаклохэм маскэхэмрэ Іалъэхэмрэ къызфагъэфедэхэмэ бэдзэр дэхъаплэм дэжь зэрэшашаагъуухэрэр, антисептиккэ алахэр зэрарагъэтхакырэр, сатыушхэм азыфагу метрэ пчагъэу дэлтын фаер къызэрьдалтытэрэр нэрилтэгъу кыфэххуугъ.

Республикэм и Лышъхъэ щэфаклохэм адэгүштэгъ, бэдзэрхэр зызэфашыхэ лъэхъаным шапхъэу агъенэфэгъягъэхэр яунэ къышидалтытагъээмэ яучыагъ, сатыур зэрэклорэр, продукциехэм къа-зэракіеупчэхэрэр зэргүгъешагъ. Зауху-мэнимкэ шапхъэу щыагъэр цыифхэм

шокл имылэу къыдалтытэн зэрэфаер, армырмэ ермэлыкъхэр зэрэзэфа-шыжыщхэр Лышъхъэм къыуагъ.

— Мэкъу-мэшчим епхыгъэу лажъэхэрэм япродукции ыагъэкыннымкэ, щэфаклохэм мыльаплэу гъомыла-пхъэхэр къызлэкагъэхъанхэмкэ бэдзэрхэм мэхъанэшко зэряэр къидгурэо. Ау анахъэу тэ тызыпылын фаер цыифхэм ящиинэгъончагъ ары. Роспотребнадзорым шапхъэу кыгъэу-цуугъэхэр зымыгъэцакІэхэрэм пхъашшу адэзекІоштых, — хигъеунэфыкыгъ Адыгэим и Лышъхъэ.

Къумпыл Мурат къэлэ мэрием, Адыгэ Республиком экономикэ хэхъоныгъэмрэ

Адыгэим ибэдзэрхэмрэ иермэлыкъхэмрэ яофшэн тээку-тээкузэ зыпкь рагъеуцожы. Пэшорыгъэш юфтхъабзэхэр зезыхъагъэхэр ары нылэп юф зышшэнэу зыгъэжъэжъихэрэр. Ахэм зэу ашыщ Мыекъуапэ игупчэ бэдзэри. Аш исатыушыпхэхэр зэклэ дезинфекции ашыгъэх, коронавирусыр къяутэллагъэмэ зэрагъэшшэнэу щэкло 600-м фэдизмэ тестхэр алахыгъэх.

сатыумрэкэ и Министерствэ, Роспотребнадзорым Адыгэ Республикомкэ и Гъэ-юришланы пшъэрьиль афишыгъ ермэлыкъ

хэр зыщыклюр чыгъиэхэм санитар-эпидемиология шапхъэхэр шокл имылэу къа-щадальтэнхэм анаэ тырагъетынэу.

Адыгэим и Лышъхъэ зэпахырэ уzym зырамыгъэушъомбгъунэу афигъэпытаагъ

Адыгэим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат коронавирусым зыкъимыштэнымкэ шапхъэхэр лъэшшэу зыщаукъогъэ Красногвардейскэ районым бэмшшэу щыагъ.

Зэреспубликэу зыпштэкэ, джидээм Красногвардейскэ районыр ары зэпахырэ уzymикэ юфхэр зыщинахь дэир. Жъоныгъуакім и 17-м ехүулэу сымэджи 104-рэ аш къышихагъэшьгъагъ.

Цыифхэм шапхъэ гъэнэфагъэхэр, социальнэ дистанцихэр къыдалтытэнхэм, зызерахъумэрэ пкыгъохэр къызфагъэфедэнхэм мэхъанэшко зэряэр Къумпыл Мурат хигъеунэфыкыгъ. Джащ фэдэу Адыгэим и Лышъхъэ къызэрэхигъэшыгъэмкэ, Роспотребнадзорым шапхъэу гыгъеуцугъэхэр къыдэзымылтытэхэрэм бэдзэрхэр зэфашыжынхэм нэсэу пшъэдэкыгъ арагъэхьыщт, джащ фэдэу федеральнэ хэбзэгъеуцугъэр зуукохэрэми администривнэ, уголовнэ пшъэдэкыгъ арагъэхьыщт.

Коронавирусым нахь зыкъизышиштэ-

гъэ псэуплэ заулэмэ Къумпыл Мурат ашыагъ. Къуаджэу Бжъэдигъуухаблэ зэклом, чыпэ мэкъумэш продукциөр зыщащэрэ бэдзэрьим санитар-эпидемиология шапхъэхэр къызэрэшыдальтэхэрэр ыуплэккүгъ.

Цыифхэм шапхъэ гъэнэфагъэхэр, социальнэ дистанцихэр къыдалтытэнхэм, зызерахъумэрэ пкыгъохэр къызфагъэфедэнхэм мэхъанэшко зэряэр Къумпыл Мурат хигъеунэфыкыгъ. Джащ фэдэу Адыгэим и Лышъхъэ къызэрэхигъэшыгъэмкэ, Роспотребнадзорым шапхъэу гыгъеуцугъэхэр къыдэзымылтытэхэрэм бэдзэрхэр зэфашыжынхэм нэсэу пшъэдэкыгъ арагъэхьыщт, джащ фэдэу федеральнэ хэбзэгъеуцугъэр зуукохэрэми администривнэ, уголовнэ пшъэдэкыгъ арагъэхьыщт.

Красногвардейскэ районым ипашэу Осмэн Альберт Адыгэим и Лышъхъэ къызэрэфилтагъэмкэ, коронавирусыр къызэутэллагъэхэр Бжъэдигъуухаблэ зыщаагъуунэхэм, ахэр зылуклагъэхэм якъыхгъэшынкэ юфышо ашыагъ. Джа-дэдэм къоджэдэс мини 3-м ехүумэ тестхэр алахыгъэх.

Сымаджхэм alykэгъэ нэбгырэ 295-мэ япсауныгъэ изытет гъунэ ляфы. Общественэ чыгъиэхэр зэклэ дезинфекции ашыгъ, сатыушыпхэхэр ауплэккүх, рейхэр зэхажэх. Автовокзалыр зэфашыгъ, автобусхэр муниципальнэ маршрутхэм атырашыгъэх. Красногвардейскэ районым хэхъэрэ псэуплэхэм ядэхъагъуухэм адэжье пости 9 щагъэуцугъ.

Адыгэ Республиком и Лышъхъэ коронавирусым земыгъэушъомбгъуухэм-

кэ, шэпхъэ гъэнэфагъэхэр къыдэлтытэ-гъэнхэмкэ ишыкігъэ амалхэр зэрахъанхэу афигъэпытаагъ. Цыифхэм федераль-нэ, республике Иэпилэгъу ягъэгъотыгъэ-ннымкэ Къумпыл Мурат пшъэрьиль гъэнэфагъэхэр афишыгъэх.

— Щылкалагъэхэр зэкэ охътэ кээкым къыклоцI дэгъэзыжыгъэнхэ фае. Районым, къоджэ псэуплэхэм япа-щэхэр ары санитар-эпидемиология шапхъэхэр псэуплэ пэпчэ зэрэшагъэ-цаакээрэмкэ пшъэдэкыгъ зыхыхъэрэр. Мыш дэжым цыифхэм къагурыон фае шэпхъэ гъэнэфагъэхэр къыз-рэдальтэтэрэм республикэм исхэм япсауныгъэ изытет хъущтри, Адыгэир шэпхъакіхэм затехъажыщри эз-ряльтыгъэр, — хигъеунэфыкыгъ Къумпыл Мурат.

ІофшІэнээр зэрэзэхажэрэм зышигъэгъозагъ

Адыгэ Республикаэм и Лышъхъэу
Къумпъыл Мурат Іофтшіэгъу дэкъыгъоу
Красногвардейскэ районым щырилагъэм
псэуплэхъеу Белэмрэ Улапэрэ культурэм и
Унэу ащашъыхэрэр щызэригъэльэгъугъэх.

Къералыгъо программэу «Къоджэ псэүпэхэм хэхъоныгъэ ашыныр» зыфиорэм къыды-хэлъытаатъэу псэуальхэр ашых. Улапэ щашырэм сомэ миллион 43,1-рэ, Белэм — сомэ миллион 46,6-рэ атефэшт.

Мыгъе Йошшэнхэр рагъэжьагъэх. Псөольшэхэм къызэралыагъэмкіэ, нэбгырэ 200 зычэфэрэ, аужыре шалхъэхэм адиштэрэ унитүр мы ильэсэм ыкіэм нэс къыззуухынхэу агъэнафэ. Псэуальхэм творческэ мастерскойхэри ахэтыщых.

— Пандемием ыпкъ къикы-

Кің проектыр гъэцкілгээ зыштыхъушт уахътэр зэшыкъуагъэ хъугъэ, ау дгъэнэфэгъэ гухэльхэр зэтхъокыщтхэп. Республика кэм ит псэүпээ пэлчье культурэм хэхъоньгъэ щишыннымтынаэ тетэгэтыэ. Аш кыйхэ-кіэу, джырэ уахътэ юфшынным нахь чанэу тыкъеклондлэнным, дгъэнэфэгъэ юфтьхъабзэхэр зэшлэхъинхэм мэхъянэшко ил, — кыйыгъагъ Къумынъын Мурат

— къыуагъ Къумпыл Мурат.
Мылъкур тэрэзээ гъэзеко-
гъэнүм ыкылофшэнхэр зэ-
рифэшьуашэу зэштохыгъэнхэ
зэрэфаар Адыгейим и Лыштхъэ

рагъетын фаер сэнаущыгъэ зыхэль ныбжыкIэхэу къоджэ псэупIэхэм ашыг псэухэрэр къыхэгъэшыгъэнхэр, ахэм Iэ-пыIэгъу афэхь угъяныр, куль-

- турэм и Унэхэр цыиф күаплэү щытынхэр ары.

**АР-м и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу.**

АР-м и Парламент

КІЭЩАКІО ЗЫФЭХЪУГЪЭХЭМ КЪЫДЫРАГЪЭШТАГъ

Урысыем и Кыблэ шъолыр парламентхэм я Ассоциацье зичээзыу я XXXII-рэ Конференцье илагь. Ар пэүдзыгъэ шыкIэм тетэу Астраханска хэкум и Думэ зэхищэгъагь.

Мэфиттурэ, жыныгъуак!эм и 14 — 15-м, ашт кызыжэлтигээ юфхъабзэхэр куягъэх.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм ипрес-къулыкъу тызэрэшигъэзагъэм-къэ, Адыгеим и Парламент иллыкъоу ЮРПА-м хэтых ыкъи Конференцием хэлэжьаагъэх ащ и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, игуадзэу Шъэо Аскэр, комитетхэм япашчэхэу Александр Лобода, Игорь Ческидовыр, Шэуджэн Тембот, Олег Картамышевыр ыкъи комитет пашэм гъэнным, цыфлээр социальнуу ухумыгъэнхэм, медицинэм, хэбзэлааххэм, мэкъу-мэшым, зеклоным, псөольэ ыкъи гъогу-шыным япхыгъэ Ioфхэр ары анахъэузытегущыяагъэхэр, ахэм ягъэорышэн фытегъэспыхъэзгъэ предложениехэр къахыгъяэх.

Къыкъалыкъюрэ мафэм, жъоныгъуа-къэм и 15-м, ЮРПА-м и Совет зэхэсигъо илагъ. Ащ Адыгеим и Парламент и

Алары мағам ЮРПД-м икомитаттар

зэхэсүгъэх. Зэрэдунаеу зэлъызыкIугъэ

зэпахырэ узэү COVID-19-м пашуекло гъэним, цыифхэр социальнэу ухуумэгъэн хэм, медицинэм, хэбзэлаххэм, мэкью мэштим, зеклоным, псөольз ыкли гьогу шынным япхыгъэ лоффхэр ары анахьэу зытегущийгъэхэр, ахэм ягъэлорышиэн фытегъэпсихъэгъэ предложениехэр къас

Къыкъэлъыкъорэ мафэм, жъоныгъуа
клэм и 15-м, ЮРПА-м и Совет зэхэсигъо
илагь. Аш Адыгейм и Парламент и
Тхъаматэу Владимир Нарожнэр хэлэ
жигээндээ.

Урыссыем и Къыблэ шъольтыр изакон-
ихъухъэ къулыкъухэм япашхээм коми-
тетхэм къашаатыгъэгъэ юфхэм къафа-
гъэзжыхыгъагъ. Нэужым Волгоградскэ
хэкум и Думэ и Тхъаматэу Александр
Блошкиным ЮРПА-м пэцнэыгъэр дызэ-
рихъанэу фагъэзагъ. Джы къыкъэлтыкъошт
Конференциер мы субъектыр ары зэхэ-
зышштыйр.

Джашт фэдэу Советын хэтхэм Ставропольскэ краим и Думэ ЮРПА-м илофшэн къыхэлэжьэнэу фитыныгэе ратыгыг. Мы уаҳтэм Ассоциацием хэтын Адыгейим, Къалмыкъ Республиком, Къырым, Краснодар краим, Волгоградскэ, Астраханске ыкыи Ростов хэкухэм, къалэу Севастополь япарламент-хэр. Ингушетием, Къэрэ-щэе-Щэрджэсым, Темыр Осетием ыкыи Абхаз Республиком язаконихъульхэе органхэр къыхэлэжьэнхэу фитыныгэе ял.

Советским народом планерная зэхэсигийн ЮРПА-ын хэтхэр шынэлжүүлэгтэй. Постэмдэглийн 100-р зурагийн 33-р мэдээлэл ашиглагдана. Ахэрийн коронавирусын зимыншомбгүүнүүр, цыфхэр социальнийн ухьум мэгьеэнхэр, медицинэр, мэдээлэл мэштэйр, зеконтын, псонология ыктын гоцогу шынхэм алъяны көкөнгөлөө субъектхэм аялзышгүй ахайхэрээр хэбзэгтэйцуг хэхэмжлэл гээдэгтэй эзэрхувьштхэр арын зынфэгтэх хувьтэй хэрэг.

Адыгейим и Парламент идепутатхэм
предложениеу къыхалъхьагъэми атегу-
щылаагъэх, нахъбэхэм адырагъэштаргъ.
Гъецэкъякъо хэбзэ къулъкъухэм ащищхэм
ялофышэхэр социальнэу ухъумэгъэнхэм
ыкъи УФ-м изаконхэм ащищхэм зэхъо-
кыныгъэхэр афэшыгъэнхэм афытегъэ-
псыхыгъэ Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм
иа 12-рэ статья зэхъокыныгъэхэр фэ-
шыгъэнхэм ар фэгъэхыгъ. Бзэджаша-
гъэ зезыхъагъэхэм пшъэдэкъыжъ ягъэ-
хыгъэнхымкъа системэм, мэштогъэлосз-
ыкъи таможеннэ органхэм къулъкъу-

гъагъэм зэпстэур кыыдильтээз икъоу
зызэрэфигъэхъазырыгъэм ишыугъэкээ
пэлудыгъэ шыкыкэм тетэу федэ кыхъэу
тилофшэн зэхэцгээ хүгъэз, повесткэм
щигъэнэфгъагъэхэм хэзигъэ афэмы-
хъоу татегущылаг. Ассоциацием имэ-
хъанэ ильсэу кыагъэхэм къагъельз-
гъуаг. Ар зыщыкэм къыщыублагъэу
парламентхэр кіещакло зыфэхъулагъэхэ
предложение 1000 фэдизимэ атегущыла-
гъэх, нахьыбэрэхэм адегъештагъэ хүу-
гъэ, — кыыуагь АР-м и Парламент и
Тхаматэу Владимир Нарожнэм.

Автомобили 5 кIэу къаIЭкIэхъагъ

Апэрэ медицинэ IэпыIэгъур цыфхэм альагъэIесыным фытегъэпсыхъэгъэ автомобили 5 кIэу Красногвардейскэ районым кыIэкIэхъагъ.

Урысие Федерацием икъэралыгъо программэу «Къоджэ чыIпхэм хэхьоньгъэ ашыныр» зыфилорэм кыдыххэлтигъа, 2020-рэ ильэсийм автомо-

бильхэр муниципалитетым ратыгъэх. — Жъеу щыIэгъэ автомобильхэм ачыIпэ кIэхэр идгъэхъащых. Врачебнэ амбулатории 4-м ыкIи зы фельдшер-ма-

мыку IезапIэм ахэр япхыгъэштых, — кыышауагъ район администрацием.

Шыгу къэтгъэкIыжы, мы мафхэм Красногвардейскэ районым ит поэ-

упIэхэм ашыщхэм Адыгеим и Лышхъэ зэрашыIагъэр, Бжъэдигъухъабле дэт бэдзэрим санитарнэ-эпидемиологическэ шапхъэхэр зэрэшагъэцакIэрэр ыуплъекIугъ. ГумэкIыгъор дэгъэзыжыгъэ хууным, Ioххэм язытет зыпкъ иуцожыным афэш ишыкIэгъэ Ioфыгъохэр шIокI имыIэу щызэшIуахынэу КъумпIыл Мурат къафигъэптыагъ.

Гъонэжъыкъо Сэтэнай.

Сакъыныгъэ къызхэжъугъэфэнэу тыкъышъоджэ

Быслымэнхэм хагъеунэфыкырэ Бирам мэфэкI лъапIэр къэблагъэ. Адыгеим ыкIи Пшызэ шъолъырим ашыпсэурэ быслымэнхэм я ДиндэлэжъапIэ цыфхэм закыфегъазэ коронавирус узыр зэпамыхынм фэшI зэрахъэрэ Ioфхъабзэхэр мы мафэм щагъэзыенхэу.

AP-м ыкIи Пшызэ шъолъырим ашыIе мэштихэр зэфешыгъэштых, мэфэкI мафеми къызэуахыщхэп, зедашырэ мэфэкI нэмазри щыIэштэп. Зэпахырэ уzym зимишомбъуным фэшI мы унашьор тшыгъэ.

Джаш фэдэу шуулахылхэр, шуумупсэхэр зыдэльхэ къэхальхэм шуудэмыхынэу, хэклапIэ шумыкIонэу тыкъышъоджэ. КIэлэцыкIухэм шухъафтынхэр ыкIи Iашу-lyшIухэр къаугъоинхэу шумыгъупых. Тильэу быслымэн постэуми къагурыонэу тыщегугы.

Адыгеим ыкIи Пшызэ шъолъыр ашыпсэурэ быслымэнхэм ямуфтиу Къэрдэн Аскэрбай.

ГукIэгъуныгъэшхо хэлъыгъ

КIэсбэжь Аслын Нурбый ыкIор 1974-рэ ильэсийм мэлыльфэгъум и 1-м къалэу Мыекъуапэ кыщыхуу. ЯлIакъокIэ Пшыжъхъаблэ щыщых. Мыекъопэ гурит еджапIэу N 9-р 1991-рэм кыухи зы ильэсрэ Мыекъопэ медицинэ училищым щеджагъэу, 1992-рэм Пшызэ медицинэ институтым чIэхъагъ ыкIи 1998-рэ ильэсийм ар кыуухыгъ.

1998-рэ ильэсийм шышхъэум и 1-м Мыекъопэ къэлэ сымэджэшым зы ильэсрэ Ioф щишлагъ хирургилемкэ врач-интернэу. 1999-рэ ильэсийм Iоныгъом и 1-м хирургилемкэ ординатурэм чIэхъагъ. 2001 — 2002-рэ ильэсхэм къэлэ сымэджэшым врач-хирургэ Ioф щишлагъ. 2002 — 2004-рэ ильэсхэм Мыекъуапэ медицинэ-социалнэ экспертизэм ибюроу N 2-м врач-хирургэ Ioф щишлагъ. Нэужум къэлэ сымэджэшым ихирurgическэ отделение дежурантэу щылэжъагъ. Ренэу практикэр IэкIэльян фаеу ылъытэштыгъэ.

2006-рэ ильэсийм кыщегъэжъагъэу Адыгэ Республике клиническэ онкологическэ сымэджэшэу М.Хь. Iашхъемафэм ыцIе зыхырэм врач-онкологэу Ioф щишээ 2020-рэ ильэсийм мэлыльфэгъум и 14-м игъонэмисэу идунаи ыхъожыгъ. Аслын зисэнхъяят шу дэдэ зыльэгъурэм ашыщыгъ. ГукIэгъушкорэ Iэдэбышхорэ хэлъыгъ, сымаджэм ренэу IэпыIэгъу фэхүнэу хъазырыгъ. Сымаджэу зэлэзэхэрэм гүшүэ дахэкIэ апэгъокIыщтыгъ, исэнхъяят хэшшикI ин фырилагъ. Тэ тичылэкIэ чIэнэгъэшхо тшыгъэ. Зэрхъабли, зэрэхъуаджи лъэш дэдэу түгү къеуагъ. Ини цыкIу зымыгъягъэ чылэм къидэкIыгъэп. Шу дэдэ тлъэгъущтыгъэ.

Чылэм дэсхэм ацIэкIэ КIэсбэжь лақъом тыфэтхъаусыхэ. Аслын янэу Нэфсэтрэ ишхъягъусу Рустэрэ тигүшIэ гукъахэр анэдгъэсихэмэ тшIоигъу.

КIэсбэжь Аслын джэнэт лъапIэр Тхъэм къырет. Илахылхэу къэнагъэхэм якын Тхъэм Iэтыгъошу афеш, икIэлэцыкIухэм ежь къымыгъешIагъэр къаIэхъэнэу, лъыунэнхэу, ужыпкъэ мафэ афэхъунэу Тхъэм тафельэу.

Къоджэ администрацием ишацэу Пшыжъ Рэмэзан.

* * *

Аслын ятэу КIэсбэжь Нурбый икIалэ ыуж берэ посэжыгъэп. Мы ильэсийм мэлыльфэгъум и 25-м аш идунаи ыхъожыгъ. Къауджэу Пшыжъхъаблэ дэсхэм ацIэкIэ Нурбый илахыл-гупсэхэм тафэтхъаусыхэ. Тхъэм джэнэт лъапIэр къырет.

Къэрэ пкъыгъохэр агъэкIодыгъэх

Росгвардием и ГээорышIапIэу AP-м щыIэм къэбар кыIэхъагъ Теуцожь районым ит поселкэу Красненскэм игъунэгъоу щыпсэурэ горэм къагъаорэм ехъырэу зэгуцафэхэрэ пкъыгъуиш къыгъотыгъэу.

А чыIпIэм ОМОН-м инженернэ-техническэ куп икъулыкъушIэхэр посынкIэу кысыгъэх. Саперхэм зэгуцафэхэрэ пкъыгъор зыфэдэр зэрэгшIагъ ыкIи зэргээуэнэфыгъэмкIэ, Хэгъэгү зэошхом ильэхъан агъэфедэштыгъэ калибрэ зэфешхъафхэр зиэ лагъымэхэу ары. Росгвардием икъулыкъушIэхэм къэрэ пкъыгъохэр агъэкIодыгъэх.

Майорыр Польшэм Щыфэхыгъ

Цыф лъэпкым итариихь кыххэхъухъэгъэ анахь лыгъечъэ заор заухыгъэр мыгъэ ильес 75-рә хъугъэ. Хэгъэгу зэошхом лыхуужынгъэ щызезыхъагъэхэр, псэемыблэжъэу фронтын щызэуагъэхэр, тылым Ioф щызышлагъэхэр, патриотизмагъэ ин кызыхэзгъэфагъэхэр, зипшъэрылхэм афэшыпкъагъэхэр сидигъуи щысэтехыпшэу тиэщых. Нэбгирэ миллион пчагъэмэ шъхъафитныгъэм пае апсэ атыгъ. Щыэкшту тиэним ахэр фэбэнагъэх, егъашэм зыщыдгъэгъупшэхэ хъущтэп.

Къуаджэу Блащэпсынэ Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъэу цыфыбэ къыдэкыгъ. Ахэм зэ ащиш Алхъо Аскэрбый Якъубэ ыкъор. Ар Хэгъэгу зэошхом щыфэхыгъ, исурэт кіэлэгъажэхэм яшэнэгъэхэм защахажаахъорэ институтэу Мыекуапэ дэтим чіэль. Кіэлэгъеджэ анахь дэгъухэм ясурэтхэу дэпкым пыльагъэхэм Алхъо Аскэрбый ахэт. Аш дзэклол пэлошигу папцээр щыгъ, игимнастеркэ пшъапэ младшэ политрук тамыгъэхэр тетых. Сурэтым кіэтхагъ: «Алхъо Аскэрбый Якъубэ ыкъу. Къуаджэу Блащэпсынэ классибл хъурэ еджаплэм икілэгъадж. Майор, полкым иштаб иначальник. 1944-рэ ильесым заом щыфэхыгъ. Жъоғо Плыжым иорден, Хэгъэгу зэошхом иорденхэу алэрэ ыкъи ятлонэрэ шуашэхэр зиэхэр, медальхэр щыфагъэшшошагъэх».

Алхъо Аскэрбый 1920-рэ ильесым къуаджэу Блащэпсынэ къыщыхуугъ, еджаплэм классиблыр къызыщеухым Адыгэ кіэлэгъеджэ училищым чіхъагъ. Аш ыуж ыгукэ къыхыхыгъэ сэнхэхьатымкэ ильес зыщыплэ Ioф ышлагъ. Иныбджэгъухэм, илофшэгъухэм шу къалъэгъу щыгъ. Кіэлэ пкъышъол пытэу, нэутхэу, нахыжхэм шъхъеклафэ афишшэу зэрэштыгъэр, ежь итеплэе емыльтыгъэу кіочішхо зэрэхэлтыгъэр, хыльэ къээтынмкэ зэкімэ зэратеклоштыгъэр кіэлэгъеджэ нахыжхэм къалотжэхьыгъэ. Къэлгъэн фае, къуаджэм дэс кіалхэмкэ апэдэе турникымкэ «солнце» къэзышыгъэр Аскэрбый ары.

1940-рэ ильесым Аскэрбый Дээ Плыжым ащаагъ. ышнахъяжъэу Хаджэбий лъэшэу ынаш тиргъэтыштыгъ Аскэрбый. Ежь ильес пшыкүтфыкэ нахыжьыгъ, етани гуфэбэнгъэшко фырилагъ шынахыкъэм. Сыда пломэ Хаджэбий Аскэрбыйин зын кыльфыгъагъэх, ау зэшитум ябыныгъэх. Аш фэдэ хабзэ ахэлтыгъ адыгэхэм — зэшыхэм яз идуний зихъожырэм аш ишхъэгъусэ ыш рагъэшжэхьыгъ сабийхэр ибхэу къэмийнэнхэм пае. Джары зэрэхъугъагъэр Хаджэбий ятэ зэлпэм. Аскэрбый ятэу Якъубэ

ишэн кіэкыгъэ, аш къинибэ къыфихыгъ, хабзэм езгэгыгътигъэл, зигъебылни нэмийк чытпэ клохыгъагъэ иунашо къыгъани...

Хэгъэгу зэошхор къызежъэм Аскэрбый зэол зэтегъэпсихагъэу, командирхэми шу къальэгъо хуугъагъэ, джары иоффхэр дэгъоу зыкызэпифэштыгъэхэр. Письмэхэу Хаджэбий къыфитхыгътиштыгъэхэм Аскэрбый къашибыгъ шдэ Ioфхэм хэшшик афирил эзэрхуугъэр, икомандирхэм лъытэнгъэ къызэрэфашырэр, джащ фэдэуи икъуаджэ, иахыилхэм, януунгъухэм зэрафээшээрэри ыушъэфыгъэп. «Хаджэбий, сиоффхэр дэгъух, укысфемыгумэк, фашист хашхуурэхэм

Гупчэ архивым къыригъэхыгъэ справкэм къышцею я 2-рэ Белорус фронтын иартиллерие икомандующэ иприказ Гвардием икапитанэу, я 520-рэ истребительнэ противотанковэ артиллериист полким икомсоргэу Алхъо Аскэрбий Ленинград, Волхов, Къохъаплэм, я 2-рэ Белорус фронтын зэрэшыгаагъэр зэрэхъагъэр.

яфэшшуашэ ядгэгъотыщ, ахэр зэтетуукиэнхэш, теклоныгъэр ынаш тиргъэтыштыгъ Аскэрбий. Ежь ильес пшыкүтфыкэ нахыжьыгъ, етани гуфэбэнгъэшко фырилагъ шынахыкъэм. Сыда пломэ Хаджэбий Аскэрбыйин зын кыльфыгъагъэх, ау зэшитум ябыныгъэх. Аш фэдэ хабзэ ахэлтыгъ адыгэхэм — зэшыхэм яз идуний зихъожырэм аш ишхъэгъусэ ыш рагъэшжэхьыгъ сабийхэр ибхэу къэмийнэнхэм пае. Джары зэрэхъугъагъэр Хаджэбий ятэ зэлпэм. Аскэрбый ятэу Якъубэ

щечигъ ахэм. Гъаблэм ыгъалэхэу алыгъагъэх, янаслыкъыхы, къаэкіэкъыхыгъэх. Мэзи 6 — 7-кіэ лагерим дэснэхъэх озгын-тузгын хуугъагъэхэу, земыклохышхуэу къэнэгъагъэх. Мафэ къэси кіочіаджэ хуугъэхэм ашыщыбэ ліэштыгъэ, фашистхэм аукыщтыгъэ. Ятэ игүүсээгэе Къайтмэсхэм якіалэ иофф дэгъэ, ерагъэу ыльэ тетыгъ, ау ар гум ринагъэп, ыпллэу ильэу километрэ пчагъагъ ыхыгъ. Украянэм ичыгу къызэпачи, Урынсаем къыхэжыгъагъэх, мазэм

ехъукэ ахэр гъогу тетыгъэх. Сыдэу ёщими, Хаджэбий кіалэр зыщыч чылэу Джыракъые кынигъесыжыгъ. Аш фэдэ лыгъэ зыхээл зекlyакээр бэмэ афызшюкыгъщэп. Чэц-зымафэм къыклоц I Хаджэбий Джыракъые щахъеклаш. Нэужым лыклюхи къащэжыгъ.

Хаджэбий заом защэм ильес нахь ымынныбжъэу шъэожъыре ильеси 8 ыныбжъэу пшьэшэжъыре илагъэх. Къызэгъэзжым итани сабыщ къыфэхъу жыгъ. Ильфыгъитфыри — Амини, Фатими, Тыркубайи, Тамари, Сафалини Ioффшэным иветераных. Ежь Хаджэбий шъхъекіэфэнэгъэшхо зыфашэу чылэм дэснэхъэхэм зэу ашыщыгъ. Учетчикэу, бригадирэу, чэтэхъо ыкъи къо

фермэхэм язаведующэу, реализаторэу колхозым ильесыбрэ Ioффшишлагъ. 1972-рэ ильесым идунай ыхъожьыгъ.

1941-рэ ильесым иаужырэ мазэ Аскэрбий партием хагъэхъэгъагъ, миномет ротэм иполитрукэу хуугъэ. 1942-рэ ильесым итэххэпэ мазэ къышгъэжъагъэу мэзаем нэс я 4-рэ гвардейскэ-артиллериискэ дивизиен иполитотдел ипащэ комсомольцэхэм Ioффадшэгъэнэймкэ илэпилэгъу. Аш ыуж я 3-рэ гвардейскэ шхончэо дивизиен ия 43-рэ минометнэ полк иминометнэ дивизион икомандир игуадзэ агъенафэ.

Къохъэпэ фронтын иприказ тэтэу 1943-рэ ильесым ишэклюгъу мазэ Алхъо Аскэрбий дивизионым икомандир игуадзэ, полким икомсорг ашы.

Гупчэ архивым къыригъэхыгъэ справкэм къышцею я 2-рэ Белорус фронтын иартиллерие икомандующэ иприказ Гвардием икапитанэу, я 520-рэ истребительнэ противотанковэ артиллериист полким икомсоргэу Алхъо Аскэрбий Ленинград, Волхов, Къохъаплэм, я 2-рэ

Белорус фронтын зэращызэуагъэр зэрэхъагъэр. 1942-рэ ильесым жъоныгъуакәм и 23-м хыльзэу къызэрэуагъэр, аш ыужи 1944-рэ ильесым иапэрэ мазэ ятлонэрэу къызэрэуагъэр.

Аскэрбий сид фэдэрэ чыпли лыгъэ, пытахъе къыщыхигъафэштыгъ, ылэмчээ иль зэолхэм пэчэнэгъэ дэгъу адызэрихъэштыгъ, ахэм афэсакыщтыгъ, агу къырэтынным пыльыгъ.

...1944-рэ ильесым мэкьюгүм и 27-м ятлонэрэ батареим игүүсэу къалэу Могилев дэсигъэ фашистхэм язэуагъ. Ежь Аскэрбий гитлеровцэхэм Чэнагъэ аригъешыгъ, фашист нэбгыришыгъ ихъуулыгъ, нэбгыришыгъ илэгъуулыгъ. Батареир чыпэ къин дээд зефэм капитану Алхъом сыйхан 13-м къыклоц зэуаплэр ыгынагъэп. Командирим I эпэлэсэнгъэу къызихъэфагъэм, офицерхэм солдатхэмрэ пыблэнагъэм ишцыс къызэрэгъэльэгъуагъ яшыуагъэкэ гитлеровцэхэм яконтратакитл зэхэлдэжэжыгъ, батареим ўщыг зы нэбгыре къаигъагъ.

Мэкьюгүм и 29-м ящэнэрэ батареим хэтэу Алхъор пхъашэу зэуагъэ, фашист нэбгыри 8 ыуулыгъ, нэбгыришыгъ илэгъууришыгъ. Шхончэо взводым I эпэлэгъууришыгъ, нэмийц купэу нэбгыре 200 фэдээз хуушигъээр зэхакуутагъ, мм 75-рэ зиээ топиту нэмийцхэм къатырахыгъ. Фашист офицерхэу ыкъи солдатхэу нэбгыре 25-рэ гъэри ашыгъ.

Аскэрбий инасып къыхыгъэп зэошхом имашшо псаоу къыхэкыжынэу, игүүсэ цыфхэр къыльэгъуухынхэу. 1944-рэ ильесым Польшэм и Белостоксэхэм хэку ит къуаджэу Замбров ихъанэгъунхэм къащызэкіблэгъэ зэхэрор ажжырэ хуугъэ гвардейцэ, майорэу Алхъо Аскэрбийкэ. Совет зэолхэм якъэхальтэ аар щагъэтэлтыжыгъ.

«Рэхъатэу чыые, совет зэолхэр, попшэ чыгум ишхъафитныгъэ пае плсэ птыгъэ, ар егъашэм ашыгъупшэштэп неущи ѿылэштхэм», — къыфорэм фэдээ обелискым ичэу нээ къегъэтэлсэкыгъ чыгхэм япкашъэхэр жыы макэм егъешшашъэх.

KIARЭ Фатим.

ЛъЭПКЪ ШІЭЖЬЫМ егъашIи хэлъышт

Дунэе Адыгэ Хасэр якIэщаклоу адигэхэри, абхазхэри ильэс щэкI фэдиз хъугъеу жъоныгъуакэм и 21-м къэзэрэугъоих, тхамыкIэшоху къафэзыхыгъе Кавказ заом хэкодагъэхэр агу къагъэкIыжых.

Шыгъо-шэжь мафэр Урысаем, Абхазым, адигэхэр зыщыпсэурэ ІекIыб къералыгъохем ашыхагъэунэфыкы. Хы Шуцэ лушом Iус шапсыгъэхэри аш фэдэ Iофтхъабзэхэм къафэзыхыгъе Кавказ заом хэкодагъэхэр агу къагъэкIыжых.

... Мьеクуапэ дэс Кобл Сергея я XIX-рэ лъэшэгъум иапэрэ кэльэнэыкю пачыхахэдэхэм тырагъэстыкIыгъэгъе адигэ къаджэхэм ацIэхэр иунэ дэпкъ тыретхэх. Ильэс заулэ хъугъе мы Iофим ар зыпытыр. Къаджэхэр бэ зэрэхүрэм къыхэкIеу чырыш пэпч къоджитумэ ацIэ аш тыритхэн фаеу мэхъ...

Кобл Сергеи мы Iофим дэлжээзэ, ильэшишьэм ехъукIе зишхъафитынгъе фэбэнэгъе адигэ лъыхъужхэм ацIэхэр ишагу дигъеуцогъе пхъэмбгъум тыритхэнэ ыгу къэкIыгъ. Лъыхъужхэр бэ зэрэхүрэм ехъигъе охтэ makIэ аш зеримыхыштыр ежими къигурыуагъ.

Кавказ заом ильэхъан зишхъафитынгъе къэзыухумэгъе шапсыгъэхэм япэшагъэхэм ашыщу Кобл Аспланчэрэе ыцэ зытхэгъэхэгъе пхъэмбгъур ыыгъэу 2015-рэ ильэсм жъоныгъуакэм и 21-м Мьекуапэ Ѣыкло гъе шыгъо-шэжь Iофтхъабзэхэм Кобл Сергеи хэлэжьагъ. Теофил Лапинскэм игукъэжхэр къызыдхэхэгъе тхильэу тыркубзэхэкIе къыдэжкIыгъэхэм аш ятэж плашье фээхъыгъе къэбархэр къыдэзигъотагъэр шIэнэгъэлжэх цэриоу Едыдж Бэтрай.

Саугъэтим дэжь къызызэрэугъоих

Шыгъо-шэжь мафэр блэкыгъе лъэшэгъум ия 90-рэ ильэсхэм апэу хээзигъэунэфыкыгъэхэр къаджэхэу ШехэкIиеншхомре Шехапэрэ адэсхэр ары. Тюпсэ районымкIе къаджэхэу Агуй-Шапсыгъ Ѣыкхэри ильэс заулэ хъугъе аш фэдэ Iофтхъабзэхэм зыхэлжэхэрээр.

Псыхью Шахэ икIэй дэсхэр, шапсыгъе хыакIэхэр, Адыгэ Хасэр хэтхэр, Краснодар краим, къалэу Шъачэ, Псышопэ районым яадминистрациихэм, лъепкъ движениехэм ялыклохэр, къоджедэс нахыжхэр Кавказ заом хэкодагъэхэм ясаугъэтэу ШехэкIиеншхомре дэтим дэжь ильэс къес жъоныгъуакэм и 21-м сыхатыр 11-м къызызэрэугъоих. Нахыжхэри, нахыжхэрэри зигъо Iофтхъохэм, ныдэлэфыбзээр зераалэхэм татегуущыIе

рэм, сабыхэр makIэу къызэрэхъхэрэм ыки нэмыкIхэм агъегумэкIых. Тюпсэ районымрэ къалэу Шъачэрэ яимам шхъалэу Шхъэлэхъо Батмызэ, Шапсыгъе Адыгэ Хасэм итхаматэу KlakIыху Мэджыдэ, нахыжхэм, хыакIхэм япалье анахъеу къызыхагъэштырэр зипчагъэкIе makIэ хъурэ лъепкъым хэхъоныгъе ышыным пае адигэ хэбзэ-зэхэтыкIэхэр, тарихъ шIэжкIыр къыухумэнхэ, цыфхэм язэктотнигъе ыгъетэн зэрэфаэр ары.

Поселжу Шэхэп дэт Чыг дахэм (тюльпан чыгым) дэжь мы мафэм митингэу Ѣыклохэм къыщаэтыхэрэр а Iофтхъо дэдэхэр ары. Хы Шуцэ къэгъэе блэрхэр зэрэтиратуулшихъэрэм нэмыкIеу, Iофтхъабзэм хэлажэхэрэр шуухэр ягъусэхэу Мигу лакъом итамыгъеу къаджэу ШехэкIиеншхом илэгъо-блэгъу Ѣытим дэжь ильэситу хъугъеу къызызэрэугъоих. Митингэу мыш Ѣызэхащэрэм ныдэлэфыбзэм, тарихъим, культурэм якъеухумэн зиахышхо хэзышхыгъэхэм ацIэ къыщирило.

БлэкIыгъэм десэ хахынэу

Къаджэу Агуй-Шапсыгъ Ѣыгъо-шэжь мафэр зыщыхагъэунэфыкырэр ильэс заулэ хъугъе. А мафэм нэбгыришьэе пчагъэ — кIэлэцIыкхэр, ныбжыкIэхэр, нахыжхэм, район администратори, къытакъыжыгъэхэр непи Тыркуем, Сирием, Иорданием, США-м ацIэсэх, хы Шуцэ лушом Iус шапсыгъэхэм ахэсих. Ау ахэм тхамыкIэгъо шхъалэу къякулIагъэр зэлхыгъэр ныдэлэфыбзэр зэраалэпзыжыгъэр ары, бзэр Ѣымы-Иэж зэхъум лъепкъри кIодижыгъ. Ау лъэшэгъу пчагъэ-кIе убыххэр мыш зэрэшыпсэу-гъэхэм ишыхъатэу чыпцаэхэр — Шъачэ, Хоста, Кудепста, Адлер, Тыгъымып, Псахэ, Лоо, Вардане, Буу, Берандэ, Хобза Ѣыкхэр нэмыкIхэр къэнагъэр.

Адыгэ-абхазыбзэ купым Ѣыкхэр ныдэлэфыбзэр зыпкъ рагъэзжынэу пчагъэрэ пылтыгъэх. Мы лъэнэкъомкIе Европэм ишэнэгъээлжхэм, Урысаем икавказовед, ибзэшIенэгъэлжэхэгъэхэм пэрхэнхэм, Грузиим испециалистхэм бэ ашлагъэр. УбыхыбзэмкIе учебникуу шIенэгъэлжэх, филолог цэриоу Русудан Джанашия эзэхигъэу-цаагъэм ильэтегъэуцо Черкесска культуры гупчу Тбилиси дэтим 2015-рэ ильэсм жъоныгъуакэм и 21-м Ѣыкхэр. А ильэсм мэлтырфэгъум и 25-м Тбилиси икъералыгъо университет адигэ сурэтшIхэм якъэгъэлэгъони къыщыззэуахыгъагъ, Тамара Половинкинам итарихъ очеркыкIеу «Черкесия — боль моя и надежда» зыфилорэм ильэтегъэуци мыш Ѣыкхэр.

Заом тхамыкIэгъуабэ къыздехъы

Кавказ заом тхамыкIагъоу къыздихыгъэхэм татегуущыIе

зыхъукIе, апэрэ чээзоу зигуу гъу тшырэр лъэгъешхо зыхэлъыгъе убых лъепкъир нэмыкIхэм зэрэхткхъажыгъэр ары. ШыпкъэмкIе, убыххэм къатекъыжыгъэхэр непи Тыркуем, Сирием, Иорданием, США-м ацIэсэх, хы Шуцэ лушом Iус шапсыгъэхэм ахэсих. Ау ахэм тхамыкIэгъо шхъалэу къякулIагъэр зэлхыгъэр ныдэлэфыбзэр зэраалэпзыжыгъэр ары, бзэр Ѣымы-Иэж зэхъум лъепкъри кIодижыгъ. Ау лъэшэгъу пчагъэ-кIе убыххэр мыш зэрэшыпсэу-гъэхэм ишыхъатэу чыпцаэхэр — Шъачэ, Хоста, Кудепста, Адлер, Тыгъымып, Псахэ, Лоо, Вардане, Буу, Берандэ, Хобза Ѣыкхэр нэмыкIхэр къэнагъэр.

Публицист цэриоу Вильям Хацкевич итхильэу «Кто плачет ночами в Сочи? Дорога в Уч-Дере» зыфилорэр бэмышэу ятлонэрэу Нью-Йорк къызэрэштырадзэжыгъэми итугъу къэсшы сшоигъу. Тарихъ документхэмрэ архив материалхэмрэ зыльэпсээ повестир ильэс 30-м ехъукIе узэкIэлбэжьем гъекIэгъыгъеу Тбилиси апэу къыщыдагъэкIыгъагъ. Джы тхыльеджэхэм амал яэшт Шъачэ илэгъо-блэгъу Ѣыпсэу-гъэлэхэкIеу адрэхэм ахэкIоклэжыгъээм ишэн-хабзэхэм, аш тхамыкIагъоу къехъулIагъэм нэуасэ зафашынэ...

Хэхэсэм ихъопсапI

Ильэс 10 горэкIе узэкIэлбэжьем, Тыркуем сыйкуагъэу Шач лъэкъуацэ зыхъирэ убых хуульфыгъэ горэм нэуасэ си-фэхуу-гъагъ. Инженерэр Iоф зышэгъэ Шач Кязым ыныбжь ильэс 60-м шхъадэгъыгъагъ, Анкара дэсигъ. Иллакъо итарихъ аш къыфэзыиотэгъагъэр ятэж плашь ары.

— Кавказым, тиллакъо зыдэсигъэ къуаджэм, чыпцаэхэм ягугъу аш бэрэ къышыгъыгъ, тлуакIе, къушхъэ, посыхъо пэпч ыцэ ышIэштгъигъ, — къысфиолатагъ Шач Кязым. — СыныбжыкIэти ахэм икъоу мэхъянэ ястыгъэп, ахэр тхамыкIагъоу къыздихыгъэхэр зэрэдэдэгээзийгъицт шыкIем тильэхъу. Адыгэ лъепкъим къыхэ-къыгъигъе нэбгыре пэпч зыгъэ-гумэкIирэ Iофтхъохэм — нэмыкI лъепкъхэм тахэкIокIэжэхэрээр, адыгэ хэбзэ-зэхэтыкIэхэр, ти-гушхъэзэжыгъигъе, тарихъ шIенэгъыгъ къэтэхъумэн, тиблэкIигъэ десэ хэтхын зэрэфаем шхъэ-ицхыгъэу а мафэм ягугъу тэшь.

НыИБЭ Анзор.

Сурэтир авторым тирихыгъ.

зэхэсхыгъагъэхэр IеубытыпIэ къызыфэсшIхээ, картэм ахэм сащлыхъуущтыгъ. Шъачэ итэмыр дэхьапэ дэжь Ѣышыгъе Iуашхъэм убыххэм «Шханги-рейпацуареху» ралоштыгъ. Аш къикIырэр — «Шыхъанчэрэе къызыщыхъуугъе чыпI». Шъачэ дэс краевед цэриоу Владимир Костинниковым иоффшагъэхэм зэрахтэымкIе, Iуашхъеу Шханги-рейпацуареху зыдэштыгъэм дэжь урамэу Винограднэр Ѣащэпсыгъ. Шач Кязым ятэж плашье къызэриотэжы-штыгъэмкIе, Кавказ заом ильэхъан лъихъужьныгъэшхо зезихъэгъе Хадж Бэрзэдж Дэгумыктор зыдэсигъе къуаджэу Мутыхуасу тхэлэгъу-гъэшхо зыгъышко дэтигъ. Аш дэжь Хасэр Ѣызэу-къытэштыгъ, мэфэкIхэр ѢыхагъэунэфыкIыштыгъэх, тхъэ Ѣельэштыгъэх.

Шачхэм ялгэуж пчагъэмэ ятэж плашьеэхэм ячыгуж зэрэгэльэгъу ашлонгъуагъ, ау яхно-папэлэ къадэхъуугъэп. Сабищ къызылыфэгъе Кязыми башлагъэ аш фэдэ хьопсапIэ зиэр. Аш Шъачэ зеригэльэгъумэ зы-шоигъор ильэсигъе хъугъе. Икъорлыфхэм зыкызыалэтыкIе аш къеклонэу зегъэхъазыры. Тэтэжым икъорлыфхэр къэлэ гупсэм къыщэнхэшь, хы лушом дэжь тхъэ Ѣельэштыгъхэм джэнэт лъапIэр къаритынэу, псаоу къэнагъэхэм ынэшу къашифэнэу...

Адыгэхэр зыщыпсэурэ тидэрэ чыпIий жъоныгъуакэм и 21-м шыгъо-шэжь мафэр ѢыхагъэунэфыкIыштыгъ, тхъэ Ѣельэштыгъх. Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэш-Шэрдже-Сысым, Адыгейим, Москва, Санкт-Петербург, Абхазым, Тыркуем, Сирием, Иорданием, Австралием, Европэм ихэгъэгүхэм, США-м Ѣыкхэр нэмыкI хэгъэгүхэм арьс нэбгыре минипшI пчагъэмэ я XIX-рэ лъэшэгъум Ѣыгъэгъе Кавказ заом лажъи-хъакы имылэу хэкодагъэхэр агу къагъэкIыжыщых, шыгъо-шэжь Iофтхъабзэхэм ахэлэжьэштыгъ.

— Тэ, адигэхэмкIе, шыгъо-шэжь мафэм мэхъянэшхо иI, — къыуагъ Шапсыгъе Адыгэ Хасэр илаштэу KlakIыху Мэджыдэ. — ТапэкIэ тильэпкъ къырыкIоштым мы мафэм тегуулсыгъ, Кавказ заом тхамыкIагъоу къыздихыгъэхэр зэрэдэдэгээзийгъицт шыкIем тильэхъу. Адыгэ лъепкъим къыхэ-къыгъигъе нэбгыре пэпч зыгъэ-гумэкIирэ Iофтхъохэм — нэмыкI лъепкъхэм тахэкIокIэжэхэрээр, адыгэ хэбзэ-зэхэтыкIэхэр, ти-гушхъэзэжыгъигъе, тарихъ шIенэгъыгъ къэтэхъумэн, тиблэкIигъэ десэ хэтхын зэрэфаем шхъэ-ицхыгъэу а мафэм ягугъу тэшь.

Жъоныгъуакэм и 17-р СПИД-м иллыкыгъэхэм я Дунэе маф

Къызхагъэшыхэр япчагъэ къышыклагъ

Жъоныгъуакэм иящэнэрэ тхьаумафе СПИД-м иллыкыгъэхэм я Дунэе мафе хагъэунэфыкы. Мы узыр зиэсэйнэу, зидунаи зыхъожыгъэхэр тыгу къэдгъэкыжынхэу ары 1офтъабзэм пшъерильэу илэр.

Мы узыр къызэутэкыгъэхэр агъеунэфынэу зыщырагъэжаягъэм ильэс 32-рэ тешлагъэ нахьмышеми, гумэкыгъоу къышыдихырэм къышыклагъэ. ЮНЕЙДС-м къызэритьрэмкэ, 2018-рэ ильэсийн ыклем ехүлэу ВИЧ-р зиэ нэбгырэ миллион 32-м фэдизмэ ядунаи ахъожыгъ.

2018-рэ ильэсийн нэбгырэ мин 770-мэ дунаир ахъожынхэм СПИД-р ушхъагъу афэхьгүй. Я 21-рэ лэшэгчурт штэмэ, ыпэкэ къышытгэгээ чагъэр пстэуми анахь макл. Антиретровируснэ терапие зы-

күрэр нахьыбэ зэрэхурэм ыкчи СПИД-р къызэутэкыгъэхэр япчагъэ къызэрещыклагъэм мыш фэдэ зэфхъысыжхэр къыкэлтыклагъэ.

Мы узыр зыгъэхъужын иэзэгч ууцир къыхамыгъэшүүгъэми, ильэс къэс антиретровируснэ препаратхэм ядэгччээ ыкчи шуугъяа къахырэм ахъж. Мыр зиэхэм нахьыбэ къагашэ мэхъ.

Коронавируснэ зыэриушомбгырэм ыпкъ къыкыкэ, СПИД-м ыкчи зепахырэ узхэм апэуцужыгъэнхэм Гупчэм тоф зеришээрэм зэхъокыны-

гъэхэр фашыгъэх. Мы узыр зиэхэм телефонкэ ыкчи дистанционнэу гүүшигъу афехъух.

Джащ фэдэ шыклем тетээ студентхэм ыкчи гъэснэгъэм иучрежденихэм ачэсхэм пешорыгъэшь тофхъабзэхэр афызэхаш.

ВИЧ-р къызыхагъэшыгъэм щегъэжагъэу Адыгейим мы узыр ялэу нэбгырэ 1278-рэ агъеунэфигъ. 1997-рэ ильэсийн къышегъэжагъэу мыр къызэутэкыгъэ нэбгырэ 341-мэ ядунаи ахъожыгъ.

Мы ильэсийн иапэрэ квартал ехүлэу ВИЧ-р зиэ нэбгырэ

644-мэ диспансерым ачилээплийх, нэбгырэ 488-мэ антиретровируснэ терапие афашы. 2020-рэ ильэсийн иапэрэ мэзиц ВИЧ-р ялэмэ агъеунэфынэу нэбгырэ 26845-рэ аулъекуугъ, мы узыр апэрэу нэбгырэ 18-мэ къахагъэшыгъ.

СПИД-м иллыкыгъэхэм я Дунэе мафе пшъерильэу илэр ильэс зэкэлтыклохэм зэхъокырэп. Мыш иллыкыгъэхэр тыгу къэдгъэкыжын, узыр хэти къынэсийн зэрилэкыицтэм тегупшисынэри ары. ВИЧ-р къызэутэкыгъэхэр цыфых. Ахэр пстэуми афэдэу тоф ашлан, псэунхэ фитынгъэ ял.

Мы гумэкыгъюм цыфхэр щуухъумгъэнхэм СПИД-р ушхъагъу афэхьгүй. Я 21-рэ лэшэгчурт штэмэ, ыпэкэ къышытгэгээ чагъэр пстэуми анахь макл. Антиретровируснэ терапие зы-

цент 90-мэ вирусыр нахь елыхыгъэу ащаагъэунэфынэу ары. 2030-рэ ильэсийн ехүлэу эпидемиер уцужынхэмкэ мыш фэдэ шыклем анахь шъялаэу къыхахыгъ. ВИЧ-р зимыэ лэлж къэтэджынэу ары зэрэдунаеу зыфэбэнэн фаер.

Хэтрэ цыфи ыгу къыгъэжын фаер ипсаунгыгъэ ежь ылээ зэрилтийр ары. ВИЧ-р къызахгъэшыгъээр зыфесакыгъэу, игъом антиретровируснэ терапие ышыи зыхыкэ, ипсаунгыгъэ изитет лэшэу къыщыкляштэп.

Шоингэнгыгъэ зиэ пстэуми ВИЧ-инфекцихэр апкышынхэлээхэм къэзигъэльэгъошт тестирование пкэ хэмийлэу афашын алъэкыгъ. Къыхэгъэшыгъэн фае ар зими зэримыльэгъуутыр. СПИД-м ыкчи зэпахырэ узхэм апэуцужыгъэнхэм Гупчэм нахь игъектыгъэ къэбар хэти щигъотын ылээгъыгъ. Аш пае телефон номерэу 8 (8772)52-32-86-тоф ешээ.

СПИД-м ыкчи зэпахырэ узхэм апэуцужыгъэнхэм Гупчэм иврач шъялаэу Л. В. МАРТЬЯНОВА.

Тарихъымрэ шиенгъэмрэ

Шыипкъэнгъэ зыхэлъым уе

Археолог цэрыгоу, Адыгэ Республиком культурэмкэ изаслуженнэ тофышигъ Тэу Аслын тарихъир шыипкъагъэ хэльэу зэгъэшгээний фадуу елььтэ.

— Тарихъир — шыипкъэр ары, — къытиуагъ Тэу Аслын. — Хэгэгү зэошхор СССР-м къыригъэжаягъэ къэбар зэфэшхъафхэр зэхэтэхых. Сыда ашльяасэ фэхъурэр? Джэуалыр зэгъэфагъэу шиенгъэлэжьмэ къарэтх.

Кавказ заом ехыилэгъэ хуу-

гъэшлагъэхэр къэтгүатэхэ зыхъукэ, лъэпкхэр джыре лъэхъан зэпэдгъэуцунхэу гүхэл зэрэтимыгъэр А. Тэум игуушысэхэм къащыхгъэшы.

Адыгэхэр дунаим тетльэпкъ анахыжхэм ашыщ. Якультурэ бай дэдэу зэрэштийр Улапэ ишуашхъэхэм къа-

щичлахыгъэ пкыгъохэм къаушыхъаты.

1982-рэ ильэсийн археологхэм Улапэ къащагъотыгъэ пкыгъохэр адыгэхэм ятарихъ щыших. Нарт къэбархэм ахэр ахэтих. Джэрэз лэгъупэшхоу тоушхъэм къащичлахыгъэр Москва ашагъэу къащагъэлья-

гъоштыгъ. Тэу Аслын къэшаклофэхьуу, адыгэмэ яджэрэз лэгъупэ Мыеекъуапэ къащажыгъ, музеим лэгъупхъэу чээт.

Республике общественне движение «Адыгэ Хасэм» итхаматэу Лымышкъю Рэмэзан, Адыгэ Хасэм гъэсэнгъэмкэ и Комитет хэтхэу Тэу Ас-

лан, Емтыйль Юсыф, нэмийкхэм ягумэкыгъохэм тащагъэгъозагъ.

Археологхэм тичыгу къыщаатырэ пкыгъохэр адыгэхэм ямьехэу алъытэу бэрэ къыхэкъы. Ашльяасэ классхэм Адыгэ имитарихъ ашызэррагъашэрэп.

Кавказ заом адыгэхэм чэнгэшхэм щашыгъэми, лъэпкъеу къэнэжыгъэх, яныдэлфыбзэ агъекодыгъэп, республике хүгъэхэу мэпсэх. Лъэпкъеу къыддэпсэухэрэм титарихъ нахьышоу ашээ зыхыкэ, тизэфыгътийкэхэр нахь пытэштыгъ.

ЕМТЫЙЛЬ НУРБАЙ.

Кізлэгъадж, директор, иЛоф иклас

Бэгъ Марыет Аслъанбый ыпхъур Төүцожь районымкэ Нэчэрэзые гурыт еджаплэу № 4-м идиректор, авшаэрэ катагорие зиэлэгээлэгъадж.

Къуаджэу Нэчэрэзые жьоныгъуаклэм и 3-м 1970-рэ ильтэсүм къышыхъугъ. Пшыкъуйхъэблэ гуртын еджаплэр 1987-рэ ильтэсүм къуухыгъ ыкли егъэджэн-пүнүгъэ Ioфыр икъуджэ, Нэчэрэзые еджэплаклэм старш вожату щыригъэжаяль. Марыят Адыгэ къералыгъо къэллээгъэджэ институтын педагогикэмрэ ублэплэ егъэджэным иметодикэрэклэ ифакультэт 1992-рэ ильтэсүм къуухыгъ. Мы ильтэс дэдэм урысынбзэмрэ литературамрэклэ къэллээгъаджэу Нэчэрэзэе гуртын еджаплэм щагъэнэфагь. 1993-рэ ильтэсүм къышегъэжаягъэу 2000-м нэс егъэджэн-пүнүгъэ Ioфымкэлашам игоолзаг-

рэклэ и Министерствэ играмотэхэр — «Дети Адыгей» зы-фиюре республикэ программэр зэшшохыгъэ зэрэхтүрэмкэлэ, егъэджэн Ioфым технология-къэхэр зэрэхагъахъэхэрэмкэлэ, егъэджэн-пүнүгъэр зэготэу дэгъоу зэрэгъэцаклэрэмкэлэ, джащ фэдэу, Тeusцожь район администрацием ыкли райо-нымкэлэ лъяпкэ депутатхэм я Совет ацлэклэ щытхуу тхыльт-хэр къыфагъэшшошагъэх. Мы зэклэм Нэчэрэзые еджаплэм идиректор ичаныгъэ, илоф зэ-рикласэр къуягаашлэ.

нашэм и одзай б.

2000-рэ ильэсүм Нэчэрэзье еджаплэм директор фашыгь. 2012-рэ ильэсүм заочнэү Урсын къэралыгъ социальнэ университетыр «Менеджер образования» зыфиорэ программэмкэ къуухыгь. Адыгэ Республикаэм иобщеобразовательнэ организацехэм ялшхъэтхэм я Совет хэт. Республикаэм иклэлэегъеджэ анахь дэгүхэр зыхэлжжэхэрэ зэнэ-къоукымкэ ахьщэ шүхъафтынныр зыгыннэфэрэ эксперт ко-миссийн хэт.

ИСДЖАНИ ДЭГҮУ

Нэчэрэзье гурыт еджаплэм идиректорэү Бэгэ Марыет жь-ныгъуаклэм и 3-м къзыыхъугъэ имэфэкл хильэунэфыкыгь.

Клэлэегъеджэ йофшэнэр къы-зэрыкlop, сыйдигъуи зэклэ пфэ-

миссием хэт.
Егъэрджэн-гъэсэныгъэ Йофы-
гуабэу зыхэлжэхэрэм ялты-
тыгъэу Бэгъ Марыет Аслын-
бый ыпхъум щытхъуцэ зэфэ-
шьхъафыбэ кынфагъэшьошагь:
«Урысые Федерацием гъэсэны-
гъэ зэхэтүмкэ илофышэ гъэ-
шүягь», «АР-м лъэпкь гъэсэны-
гъэмкэ изаслуженэ Йофыш!»...

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхыль ыкъи АР-м гъесэнгъэмрэ шэнгъэм-

еджаклохэм афэдэ къабзэу, кілэеъгаджәми гушыагъо ахигъотэнүр ары зэкіэ зыфэкло-жыырэр.

жыэр.
Сэнэхъатыр шлоигъоу кыхэ-
зыхырэм бэба къыдэхъурэд.
Марыет сабынгъ кэлээгбаджэ-
хүмэ шлоигъоу зыргъажьэм.
Еджаплэр къызэриухэу, илъэс
17 нахъ ымыныбжъэу вожа-
тэу еджаплэм тофшэнир щиу-
благъ.

Ицыхъе зэрээзытельныжым, пытгээ-льэшыгъэ зэрэхэлтым лягъэкілотагь, ныбжыклагъэмий еджаклохэр ыгъэдэонхэ, къыз-лъищэнхэ ыкли общественнэйофым фигъэчэфынхэ, еджэным күгэгүшүнхэ къыдэхьу-щтыгь. Вожатэ шъхьаизу еджаплэмкэ уштыныр еджаклохэр кыбготхэу еджэным, гъесэнгъэм, плүнгэгэ дэгдүүм фэпшэнхэр арау зэрээчтир ыгукэзэхишлапэу, пионер организацием иофшэн зэхишэштыгь, ашккэ амал къезытыштыгъэр еджаклохэм агу рихьеу, зэрээзгурьоштыгъэр ары. Иофхэбээ зэфэшхъяфыбэр — тимуровскэ движениер, вете-ранхэм, Іэплигыу зищыкэгъенэхъ-лужъхэм адэлегъеныр, мэфэкл концертхэр, зэнэкью-кухэр, гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэр тэрэзэу зэхэшэгъэнхэр апарэйгъях, а закла иофшэнхэр

Марын түзээчээ учреждениер «Урысын иеджэ-
н ПЭ анахь дэгъу 100» зыфи Иорэ зэнэкъокуум
хэлэжьсагь ыкИи лъэныкъоу «2019-рэ ильэсм къо-
джэ еджэпПЭ анахь дэгъу» зыфи ИорэмкИ текИоны-
гыр къышыдихыгь.

лъэкырыр еджаклохэм яптынныр — шіендыги, цыфырги, акылы, амал-күлдай ықили лъэндікүабекі үзүшхъамасыжъеу, лъэужыкіем ипүн-ләжын уищыленигіе фәбгъешшошнныр лығаешілә шыяпкы. Мағә къес ышіләре һофышхом

шхуагъ, еджэкло «гъэдэлгъуа-хэр» зэрхэхэри кызыыдэллытэклэ, ау Марыет а зэклэ дэгьюу

зэшүүихынтыгъ.

Кіләегъаджэ зэхъум, бзыль-
фыгъэ ныбжыкәм джыри нахь
зызекиуғоягъ, зеклә ىәкілтъ-
хуғъе опытыр зеффихысыжы-

Іоғышхоу ашіләрәм имәхъанә
кыңгурәю, аш рәгүшхо. Икласәх
еджаклохәр, зәхеҳых, зәгурегъа-
лох, кәләеғъәдҗә коллективми
зықыныгъә хильхъаныр фәу-
кючы.

Бэгъ Марыет еджаплэм ильяс 30 тыригъэкдолдагъ. А ильясхэм егъеджэплэ инэү, Тууцожь районым ыкчи ти-республике итхэм азыфагу чыныплэ дахэ щызыубытыгъэм ашыщ Нэчэрэзье еджаплэр. 2008-рэ ильясым, мэхъянэ зинэ лъялхын проектэ «Гъесэнэгъ» зыфиорэм изэнэкъокуу Нэчэрэзье дэт гурит еджаплэр хэлэжьагъ ыкчи грантэу сомэ миллион къыратыгъ. Марыет зипээш учреждениер «Урысыем иеджэплэ анахь дэгъуу 100» зыфиорэ зэнэкъокум хэлэжьагъ ыкчи лъяныкъоу «2019-рэ ильясым къоджэ еджэплэ анахь дэгъу» зыфиорэмкэ теклоныгъэр къышыдихыгъ. Зэклэ еджаплэм щеджэхэри кілээгъаджэхэри алэ зэклэдзагъэу, хъупхъэхэу, чанхэу зы мурад шхъялэм — цыфыклем ипчун-гъесэн зэрэдэлажьэхэрэр ашккэ къашыхъатыгъ. Узэдеиэмэ, пфэмышлэн юф шыялэп!

Зимэфэк! дахэ — ильэс 50 ныбжьыр хэзгъэунэфыкыгье

Кіелдегъеджэ IoфиіІэнүр кызызрыкIоп, сидигъуи зэкIэ пфэлъекIырэр еджакIохэм яптыныр — шІэнүгъи, цыфыгъи, акыли, амал-къулайи ыкIи лъэнүкүабэкIэ узышъамысыжъэу, лIэужыкIэм ипIун-ләжын уищыІэнүгъэ фәбгъешъошэнүр лIыгъешIәпIэ шынкъ. Мафэ къес ышIэрэ Ioфыиҳом еджакIохэм афәд къабзэу, кIэлдегъаджәми гүшIуагъо ахигъотэнүр ары зэкIэ зыфэкIожысырэр.

шілгұхәм ықін кіләеджаклохәм яғъепсықіл-шықіләхәр, яшәнхәр зыфәдәхәр дәгъоу зәхиғыха хұygъә, ежы ышкхәекә күйдәхъумә шоңгыр зәришіләрәм фәдә къабзәу, еджаклоң ынә кілаптәмә, ыгу ихъыкырәр къылтырыләсі мәхъу. Кіләеғаджәм игүхәль иныр риғаджәрә пәпчъ цыиф зафәу,

Бәгъ Марыет епложының имы-щықілагъеу укіләеғезждәнір, еджапіләм урипәщәнір зыфәде іоғашләнір дәгъу дәдәу еші: еджапіләр — уиунә, еджаклохәр — уибыных, уилоғшіләгъу-хәр — кыббот гупсә цыфых, хәти зәрәфэлъекіу ыгу ифабә, ишләнінгъә, ықуячілә хилтхъәзә іоғ еші.

Кіәләгъезджә дәгъуціәр къәләжыгъюшіоп, ау зиоф зикласәү емызәшүжым бәдәд къындахъурәр.

Бэгъ Марыет икъоджэ еджа-

пэ чанэу зэрэдэлажьэрэм фэдэ
къабзэу, ежь ышхъякчи, иунэ-
гьо клоцыкчи хуульхъэ, гуклэ-
гүшл, бзыльфыгъэ голу, ны ыкчи
нан. Иильэсчэр мыбэшхоми,

ибаиныгъэх, акъылым хэхьо.
— Тыгу къытдеэу тидиректор тыфэгушо, илофшэн тапэкки осешу кыышашынэу тыфэльяло. Тильянту Марыят Аспельбранд чухчар. Тын эссе иштэй, иштэй.

ыпхъур, Тхъэм насып къует!
*Илофшэгъухэр,
ныбджэгъухэр
ыкли кэлзеджаклохэр.*
Сурэтхэм артыр: **Бэгъ Ма-
рыет.**

Искусствэр — тибайныгъ

«Ошъадэр» пытэу уцугъэ

Мыекъуапэ иадминистрации культурэмкэ и Гъэлорышланлэ изэхэт юфшаплэ «Ошъадэр» зызэхагъэр ильэси 7-м къехъугь.

— Адыгэ лъэпкъ искусствэр цыфхэм нахышоу алтыгъэлэсүн тимурадэу «Ошъадэр» зэхэтагъ, — къеуатэ Мыекъуапэ иадминистрации культурэмкэ и Гъэлорышланлэ ипащэу Цэй Розэ.

Кіләләцкылъ къашъокъо ансамблэу «Мыекъуапэ инэфыльхээр» дунаим шуклэ щашэ. Европэм ихгээхүм, Урысыем яфестивальхэм щитхууцэхэр къащи-дыхыгь. «Ошъадэр» ашт ебгапшэмэ, гъэпсыкъеу илэр фэшхъаф.

Къашъом орэдьр игъус

«Ошъадэр» икъашъокъо купэу «Синдикэр» дахэу мэуджы. Лъэпкъ къашъомрэ шууашэмрэ ядэхагъэ къашъом щюльэгъух.

Адыгэ Республикаим изаслуженнэ артисткэу, «Ошъадэр» ихудожественнэ пащэу Едыдж Викторие ижъирэ адыгэ къашъоу «Ислъамыер» гъэшэгъонэу ыгъэуцугь. Ансамблэу «Налмэсым», нэмикхэм «Ислъамыер» къашы зыхъукэ, къашъом нэбгыриту хэлжъэрэр. «Синдикэр» купышхуу пчэгум къехъэ, шу-лъэгъу къашъоу «Ислъамыер» къешы.

Адыгэ къэралыгъо университетэм искуствэхэмкэ и Институт щеджэрэ Цышэ Зарэт «Ошъадэр» иорэдьиу. Дунэе фестивальхэм, зэнэкъокъухэм щитхууцэхэр къащи-дыхыгь.

— Цышэ Зарэт мэкъэ дахэ ил, сигуалэу есэгъаджэ, — къеуатэ Урысыем, Абхазыим язаслуженнэ артисткэу, Адыгэ Республикаим инароднэ артисткэу Нэхэе Тэмарэ.

Урысыем ителецкъетынэу «Жъуагъом» зэхищэгъэ хэгъэгу зэнэкъокъоу «Жъогууакэм» Цышэ Зарэт хэлжъагъ, адыгэ орэдьр къыши-уагъ. Осэш купым ипащэу Максим Дунаевскэр, артист цэрилоу Юрий Николаевир, нэмикхэм З. Цышэм къышитхууцугъэх.

«Бэгъэуджым» дэуджых

Лъэпкъ музыкальнэ Іэмэ-псымэхэр зыхэт купэу «Бэгъэуджым» Шэуджэн Рустам ипащ. Оркестрэм пае зэригъэфэгъэ орэдьшохэр зэхахъэхэм ашэуух.

Пшъашъэхэмрэ кіләхэмрэ зэгъусэхэу лъэпкъ къашъохэр къизэдашыха зыхъукэ, тильэпкъ скусствэ идэхагъэ уасэу фэтшырээм хэхь.

Пшъазыу Шан Сирием къикыжьыгь, Адыгэ къэралыгъо университетым щеджэ, «Синдикэм» къышшэшо. Зэнэкъокъоу «Адыгэ пшъашъ» зыфилоу Адыгэ Республикэм щыкъуагъэм Пшъазыу Шан чанэу хэлэжъагъ. Анах дахэу къашъуагъэу осэш купым ыльтытагъ, хэушхъафыкъыгъэ шуухъафтын къыфагъэшьшошагъ.

Гъонэжжыкъо Мурат, Шыблэкъо Альбин, Быржэ Суандэ, Сюзана Шевченкэр, нэмикхэм «Синдикэм» икъашъуакъох. Ныбжжыкъэхэр пчэгум щууджыхээ, къашъом тамэу ратырэм зеэты, нэмикхэм ансамблэхэм щысэшу афхъух.

Щитхууцэхэр

«Ошъадэр» дунаим, Урысыем яфестиваль-зэнэкъокъухэм, лъэпкъ зэхахъэхэм шуклэ ашашэ. 2019-рэ ильээсир ары къихэдгээшырэр. Урысыем и Правительствэ ишлүхъафтынэу «Урысыем ыпс» зыфилоу «Ошъадэр» ихудожественнэ пащэу Едыдж Викторие къыфагъэшьшошагъ.

Зэнэкъокъур ары къызыщыха-гъэшыгъэр.

Москва урагъэблэгъагъэу ашт фэдэ щитхууцэ къыпфаусынрэхэта гуапэ зыфемыхъуущтыр?

Адыгэ Республикаим ифестиваль-зэнэкъокъоу «Лъапсэм къифэзэжэжырэм зеужыжы» зыфилоу Гран-прир къыщыфагъэшьшошагъ.

Ростов-на-Дону щыкъогъэ фестивалэу «Урысыем ыцэхэм» апэрэ чыпилэр «Ошъадэр» къыщихыгь.

«Урысыер сэ сихэгъэгү» зыфилоу Чэчэнным щыкъогъэ зэнэкъокъум «Ошъадэр» Гран-прир къыщихыгь.

Ижъирэ адыгэ орэдхэр къэзыирэ купэу «Ащэмээзыр» зызэхашагъэр мыгъэ ильэс 15 хувшт. Художественнэ пащэу, Адыгэ Республикаим культурэмкэ изаслуженнэ юфышэу Бастэ Асует къызэрэтиуагъэу, «Ащэмээзыр» «Ошъадэр» зэрэхэтэйм ишуагъэхэр зэхэшэн юфыгъохэр нахышоу купым щагъэцакъэх. Едыдж Викторие яупчэжъэгъэхэм ашыщ.

Зэхэт Араб Эмиратахэм «Ошъадэр» ашылагъ, зэхахъэм щитхууцэ къыщыфаусыгъ. Іэкъыб къэралым адыгэ искуствэр нахышоу щашлагъ.

Мэфэкхэм ахэлажъэ

Адыгэ Республикаим имэфэк мафэхэм «Ошъадэр» ахэлажъэ. Кіләләцкылъхэри, зыныбжь икъутъэхэри купым хэтих. Цэй Розэ зэрэхигъэунэфыкъыгъэу, «Ошъадэм» лэлүххэр зэрепхых. Непэ ашт къыщышохэрэх кіләләцкылъхэхэр эхшагъэхүүгъэх. Щылэнгыгъэм сид фэдэ сэнххат къыщыхащими, «Ошъадэм» шлэнгыгъэ щизэрэгъэтоотыгъэр шуклэ къятэжьыщ.

— Тыркуем щыкъогъэ Дунэе фестивалым сыхэлэжъагъ, — игупшияэхэм тащегъэгъуазэ орэдьиу Цышэ Зарэт. — Тиадыгабзэ тильэпкъэгъэхэр зэрэфэнкъохэр, нахыбэрэ тызэхахъэ зэрашоонгъор къыталаугъ. Орэдьр къызыхэсэдээкъ, іэгү къысфитеохээзэ къызэрэздежьы-уутыгъэхэр лъэшэу сигопагъ.

Гүхэлъхэр

«Ошъадэр» пытэу уцугъэ юфшаплэу тэлтытэ. Едыдж Викторие имурадхэм къащи-хигъэшыгъ лъэпкъ искуствэм кіләләцкылъхэмрэ ныбжыкъіхэмрэ фэгъэсэгъэнхэмкэ егэжжэпэлэшүхэр зэрашыгъэхэр. Лъэпкъ шэн-хабзэхэр ижъирэ орэдхэмкэ, къашъохэмкэ, театрализованнэ едзигъохэмкэ къауатэх, цыфхэм алтагъээсвых.

Искуствэм лъэпкъхэр нахь зэпэблагъэ ёшых. «Ошъадэр» ансамблэхэр «Казачатэм», «Радугэм», «Абрекхэм», «Мыекъуапэ инэфыльхээр», нэмикхэм ягъусэу зэлукъігъуухэм ахэлажъэ. Кіләләцкылъхэмрэ ныбжыкъіхэмрэ искуствэм ыбзэкъэ зэрэзэдэгүшүэхэрээр тинэрыльгъэу. «Ошъадэр» щагъэуцущ къашъохэм, концертэу къытыштхэм, «Ащэмээзыр» имэфэк мыгъэ зэрэхагъэунэфыкъыщым Едыдж Викторие яупшысэ.

ЕМТЫИЛЬ Нурбий.

Зэхэзшагъэр
ыкыдэз-
гъэкырэр:

Адыгэ Республикаим лъэпкъ Иофхэмкэ, Иэкъыб къэралхэм ашы-псэурэ тильэпкъэ-гъуухэм адьырээ зэпхы-нигъэхэмкэ ыкыдэз-гъэкырэр и Комитет Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шыИэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къашихырэр А4-кэ заджэхэрэх тхъапхэу зипчагъэхэ 5-м
емыхъэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлжээ, шрифтэр
12-м нахь цыкунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэх
тхыгъэхэр редакцием
зэкигъэжъохъы.
E-mail: adygoe@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысыем Федерацием
хэутын Иофхэмкэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкэ ыкыдэз-
гъэкырэр амалхэмкэ
и Министерстве
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэлоры-
шапл, зэраушыхъятыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъемкэ
пчагъэр
4876
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 866

Хэутынм узьши-
кіэтхэнэу щыт уахтэр
Сыхытэр
18.00
Зыщаушырэр
уахтэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхъяИэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъяИэм
игуадзэр
**Мэцліэкъо
С. А.**

Пшъэдэгъыж
зыхырэ секретарыр
**Тхъаркъохъ
А. Н.**